

Скуп о родној равноправности
у сектору безбедности

Успешне жене у оружаним снагама

Модел оснивања регионалне мреже жена у војсци подразумева дугорочно ангажовање ради промене свести о значају заступљености жена у системима одбране. Циљ је најбоља особа за дату позицију без обзира на пол, као и померање фокуса с „даме“ или „нежнијег пола“ на врхунске професионалке у захтевном војном позиву.

У Дому Војске Србије недавно је одржан Трећи регионални састанак представника механизма за родну равноправност у министарствима одбране и оружаним снагама Западног Балкана у организацији SEESAC Програма УН за развој (UNDP).

Састанак је отворила представница Канцеларије UNDP/SEESAC у Београду Бојана Балон, а окупљенима су се обратили и представник Сектора за политику одбране Министарства одбране пуковник Драган Татомир, као и изасланик одбране

Амбасаде Краљевине Норвешке у Србији пуковник Есбен Ос.

Циљеви дводневне радионице, којој су присуствовали представници Министарства одбране и Војске Србије, Министарства одбране и Војске Црне Горе, Министарства одбране Македоније, као и Министарства одбране Босне и Херцеговине, јесу умрежавање и размена информација о увођењу родне перспективе у политику одбране, као и планирање будућих активности у тој области.

Такође, анализирани су подаци прикупљени Упитником о положају

жена у оружаним снагама на Западном Балкану, изазови који су пратили процес прикупљања података, будући формат студије и временски оквир за финализацију.

Регионално умрежавање

Говорећи о значају скупа, директорка Института за стратегијска истраживања др Јованка Шарановић, од скоро постављена и за саветницу министра одбране за родна питања, истакла је да је Трећи регионални састанак представника механизма за родну равноправност министарстава одбране и оружаних снага Западног Балкана, који је одржан у оквиру пројекта „Јачање регионалне сарадње у области интеграције родне перспективе у реформу сектора безбедности на Западном Балкану“, организован у намери да се представе спроведене активности и размене информације о увођењу родне перспективе у политику одбране у периоду између два састанка.

НАРЕДНИ КОРАЦИ

Када је реч о наредним корацима у оквиру пројекта „Подршка интеграцији начела родне равноправности у реформи сектора безбедности на Западном Балкану“, SEESAC ће наставити да подржава институционализацију надлежних структура за родну равноправност унутар министарстава одбране Србије, Црне Горе, Бивше Југословенске Републике Македоније и Босне и Херцеговина, као и развој њихових капацитета.

– У оквиру овог пројекта и уз подршку SEESAC-а, четири министарства одбране заједно раде на спровођењу регионалне студије о положају жена у оружаним снагама на Западном Балкану. Такође, SEESAC ће подржати и спровођење практичних препорука које ће бити формулисане у оквиру студије. Да би се што већи број припадника и припадница оружаних снага информисало о тој значајној теми, SEESAC планира да подржи и развој и спровођење програма обуке о родној равноправности у оружаним снагама – истакао је др Звержхановски, указујући да је професионални развој жена у оружаним снагама још један од фокуса пројекта, а организација коју представља подржаће и учешће жена на специјализованим курсевима.

– Један од циљева била је дискусија и планирање активности у вези с основним курсом о родној равноправности за припаднице оружаних снага и развијање програма обуке за инструкторе у оквиру програма родне сензитивизације. Било је речи и о политикама и праксама запошљавања у министарствима одбране, а разговарало се и о предлогу с другог регионалног састанка у Скопљу, из октобра 2012. године, о оснивању регионалне мреже жена у војсци – истакла је др Шарановић, додајући да је том приликом предложила модел оснивања регионалне мреже жена у војсци.

Она сматра да је формирање регионалне иницијативе процес који изискује више напора, посебно у фази

његовог формирања, али зато дугорочно обезбеђује већи степен реализације циљева.

– Имајући у виду чињеницу да је реч о теми која подразумева дугорочно ангажовање, с крајњим циљем промене свести о значају заступљености жена у системима одбране, недвосмислено је реч о процесу који ће дуго трајати. Он, стога, нужно захтева и јасно дефинисану организацијску структуру, прецизна правила и процедуре деловања, операционализацију циљева, као и једновремени и континуирани рад на њиховој реализацији – објаснила је др Шарановић, оцењујући да би формирање такве иницијативе било вишеструко корисно за државе Западног Балкана из више разлога.

Првенствено, како истиче, регионално увезивање један је од предислова које Европска унија поставља пред земље заинтересоване за чланство, а уз то дугорочно се утиче на постизање поверења, безбедности, сигурности и стабилности. Коначно, свакако да је добит и политичке природе, јер би се државе Западног Балкана показале као модерне, склоне сарадњи и проналажењу заједничких интереса, чиме би се показала способност држава да у међусобној сарадњи обликују политичка усмерења ка постизању стабилности и промовисању сарадње и договарања, закључује др Јованка Шарановић.

Превазилажење стереотипа

Према речима координатора у Канцеларији UNDP/SEESAC у Београду др Ивана Звержхановског, Трећи регионални састанак представника механизма за родну равноправност министарстава одбране и оружаних снага Западног Балкана представља континуитет у сарадњи и размени информација на регионалном нивоу и поручује да је та регионална иницијатива заиста оживела.

– Ово је трећи пут да се особе које су директно задужене за интеграцију начела родне равноправности у министарствима одбране Србије, Црне Горе, бивше Југословенске Републике Македоније и Босне и Херце-

говине састају да би отворено дискутовале о текућим процесима интеграције који се одвијају на националном нивоу, о постојећим проблемима, позитивним примерима, као и да планирају заједничке активности у тој области – сматра др Звержхановски, додајући да та врста међусобног поверења, размене искустава и удружене иницијативе на регионалном нивоу директно поспешује процесе интеграције родне равноправности у свакој од земаља учесница појединачно.

Говорећи о изазовима у раду у области промовисања родне равноправности у системима одбране у региону, др Звержхановски посебно издваја дубоко укоренење стереотипе о улогама мушкараца и жена у друштву, па самим тим и у сектору безбедности.

– Министарства су направила велики помак када је реч о отварању система женама. Као једна од афирмативних мера уведена је квота за пријем жена. Такође, Министарство одбране Србије је прво у региону усвојило увођење родно осетљивог језика у Правилу службе, како би омогућило бољу видљивост жена у систему – нагласио је он, указујући да треба имати у виду да је процес укључивања жена дуготрајан и да резултати не могу бити видљиви одмах.

Потребно је разумети, сматра он, да се увођење родне равноправности не своди само на бројчану заступљеност већ првенствено на остваривање једнаких могућности за улазак и професионални развој мушкараца и жена у систему. Стога је потребно стално процењивати учинке предузетих мера.

– Један од највећих изазова јесте да се питање родне равноправности у систему одбране схвати не само као део женских људских права него као питање ефикасности система одбране. Циљ је да добијемо најбољу особу за дату позицију без обзира на пол и да престанемо да представљамо успешне жене у оружаним снагама као „даме“ или као „нежнији пол“, те да се коначно фокусирамо на то да су оне пре свега врхунске професионалке у захтевном позиву – поручио је др Иван Звержхановски. ■

Биљана МИЉИЋ
Снимео Горан СТАНКОВИЋ